

LEERLIJN	
Titel	Thematische Leerlijn Fotografie en Muziek De thema's sluiten o.a. aan bij de Da Vinci methode
Ontwikkeld door	 Orkest van Gelderland & Overijssel

ALGEMEEN	
Titel activiteit	Het ontwerpen van een muziekinstrument
Groep	Groep 7
Soort activiteit	Muziekles
Plaats	In de klas
Duur	2x 30 minuten (of meer indien mogelijk)
Leergebied	Kunstzinnige oriëntatie
Discipline	Muziek
Thema	Nieuwe tijd
Omschrijving van de activiteit	Met deze activiteit ontwerpen en maken leerlingen een nieuw muziekinstrument door de vier fases van het creatief proces te doorlopen. Ze kunnen minimaal 4 manieren beschrijven waarop muziekinstrumenten geluid maken. Leerlingen kunnen zelf een nieuw instrument bedenken, het ontwerp tekenen en het instrument maken met de beschikbare materialen. Ze kunnen hun zelfgemaakte instrument bespelen met eenvoudige ritmes en presenteren aan medeleerlingen.
Plaats in de reeks	Dit is een muziekles die behoort bij het thema: 'Nieuwe tijd'. Bij dit thema is ook een fotografeles beschikbaar.
Leeropbrengst	<ul style="list-style-type: none"> - De leerling kent de namen en speelwijzen van het schoolinstrumentarium en die van het pop- en (Westerse) klassieke instrumentarium. - De leerling kan (binnen een inspirerende werkvorm) met aandacht luisteren naar muziek van buiten zijn belevingswereld. - De leerling kan gericht luisteren naar muziek uit verschillende tijden, stijlen en culturen, en kan daarin de klank-, vorm- en betekenisaspecten herkennen en benoemen. - De leerling kan zijn muzikale en creatieve ideeën vormgeven en uitvoeren. - De leerling kan zelfstandig, ritmisch en in de maat, eenvoudige ritmische en melodische (begeleidings)patronen uitvoeren kan daarbij reageren op (lied)leidingsgebaren. - De leerling kan (alleen en in groepsverband) een eigen idee uitvoeren en presenteren aan anderen en doet dat met overtuiging. - De leerling kan overwogen keuzes maken voor zijn muziekinstrumentontwerp en die communiceren met anderen. - De leerling staat open voor feedback en kan die eventueel verwerken in het eigen werk(proces).
Presentatie-mogelijkheid als afsluiting thema	Het presenteren van de nieuw ontworpen muziekinstrumenten. Een uitvoering met de nieuw ontworpen muziekinstrumenten.
Rolverdeling	De leerkracht geeft deze les

UITVOERING	LES
<p>Vorbereiding en benodigdheden</p>	<p>Leg klaar:</p> <ul style="list-style-type: none"> - PowerPoint presentatie behorende bij deze les - digibord of scherm met beamer met internetverbinding en speakers - materialen waarmee je muziekinstrumenten kunt maken (zoals keukenrollen, dopjes, plastic flessen, elastieken en kartonnen dozen) - de dvd 'Instrumentenbingo' van het Orkest van het Oosten - 1 werkblad voor elke leerling (zie onderaan deze lesbrief) - nakijkblad (zie onderaan deze lesbrief)
<p>Aandachtspunten & bijzonderheden</p>	<p>Het is verstandig om ruim van tevoren te kijken welke instrumenten je wilt maken, zodat de kinderen de benodigde materialen (zoals keukenrollen, dopjes, plastic flessen en kartonnen dozen) kunnen sparen.</p> <p>Creativiteit van de kinderen staat voorop. Bij deze les maken we gebruik van de 4 stappen in het creatief proces: oriënteren, onderzoeken, uitvoeren en evalueren.</p>
<p>Oriëntatie</p>	<p>Ontwerp een nieuw muziekinstrument! Om iets nieuws te bedenken heb je veel creativiteit nodig. Leg uit dat je als ontwerper 4 stappen moet doorlopen en de we dat in deze les ook gaan doen:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Oriënteren Verdiep je in het onderwerp: welke muziekinstrumenten zijn er al? Hoe maken die geluid? Zou je van bestaande instrumenten een nieuwe combi kunnen maken? 2. Onderzoeken Hoe werkt geluid? Op welke manieren kun je geluiden maken? Met welk materiaal kun je zelf een muziekinstrument maken? 3. Uitvoeren Teken je instrument en schrijf op welke materialen je nodig hebt. En belangrijk: verzin een goede naam voor je uitvinding! 4. Evalueren Hoe klinkt je instrument? Welke instrumenten hebben je klasgenoten gemaakt? Hoe klinken de instrumenten samen? <p>We gaan aan de slag met de eerste stap, oriënteren. Bestudeer muziekinstrumenten in de klas en kijk naar filmpjes van muziekinstrumenten via de dvd (Instrumentenbingo) van het Orkest van het Oosten. Laat de leerlingen het schema op hun werkblad invullen.</p> <p>De antwoorden vind je op het nakijk-werkblad van deze les.</p>
<p>Onderzoeken</p>	<p>We hebben ons georiënteerd op bestaande muziekinstrumenten uit het symfonieorkest, maar er zijn nog veel meer muziekinstrumenten zoals gitaren, drumstel en elektronische instrumenten. Ook kun je muziek maken met dagelijkse materialen. Bekijk de filmpjes in de PowerPoint presentatie.</p> <p>Geef de leerlingen een aantal minuten de tijd om met de beschikbare materialen te experimenteren. Welke geluiden vinden ze het mooist? Laat de leerlingen op hun werkblad invullen op welke manieren je geluiden kunt maken met de beschikbare materialen.</p> <p>Laat de leerlingen hun eigen muziekinstrument ontwerpen en tekenen op hun werkblad. Laat de leerlingen erbij schrijven hoe geluid wordt gemaakt met dit instrument en laat hen een naam verzinnen voor het nieuwe instrument.</p>
<p>Uitvoeren Opdracht 1</p>	<p>Geef leerlingen een bepaalde tijd waarin ze hun muziekinstrument mogen maken. Geef hen bij voorkeur een aantal momenten hiervoor, zodat ze op hun eigen werk kunnen reflecteren en aanpassingen kunnen maken. Laat de leerlingen ook op elkaars werk feedback geven door elkaar een top (pluspunt) en tip (verbeterpunt) te geven.</p>

	<p>Op YouTube zijn veel filmpjes te vinden over hoe je zelf muziekinstrumenten kunt maken. Dit zijn instructiefilmpjes bedoeld voor de leerkracht, om vervolgens in de klas samen met de leerlingen de instrumenten te maken en versieren.</p> <p>Ook op deze website kun je informatie vinden over het maken van muziekinstrumenten. Deze websites zijn ter inspiratie; het is niet de bedoeling dat iedereen eenzelfde instrument maakt.</p> <p>Let op: het ontwerpproces en de creativiteit van de leerlingen is veel belangrijker dan het eindresultaat.</p>
Evalueren	<p>Bespeel het nieuwe instrument, hoe klinkt het, hoe kun je het nog verbeteren? <small>SEP</small></p> <p>Kun je het nieuwe instrument ook bespelen samen met een nieuw instrument van je klasgenoten? Kun je met alle nieuwe instrumenten gaan oefenen om tot een mooi ritme te komen en een klein klassenconcert te geven? Gebruik hiervoor ritmes van andere lessen uit deze leerlijn.</p>

Werkblad Zelf muziekinstrumenten maken!

Bekijk de filmpjes van verschillende muziekinstrumenten en vul onderstaand schema in:

Naam van het instrument:	Materiaal:	Hoe wordt het geluid gemaakt?

2. Er is materiaal in de klas, waarmee je een muziekinstrument kunt gaan maken. Bekijk het materiaal en bedenk op welke manier je hiermee geluid kunt maken.

Materiaal:	Hoe kun je er geluid mee maken?

3a. Je hebt nu veel verschillende instrumenten gezien met allerlei vormen. Bedenk zelf een nieuwe vorm voor een instrument en teken dit op een vel papier. Je kunt iets totaal nieuws bedenken of bepaalde vormen van muziekinstrumenten combineren tot iets nieuws.

3b. Schrijf erbij hoe het geluid wordt gemaakt met dit nieuwe instrument.

Nakijkblad Zelf muziekinstrumenten maken!

U kunt zelf bepalen welke filmpjes van de verschillende muziekinstrumenten u aan de kinderen laat zien:

Naam van het instrument:	Materiaal:	Hoe wordt het geluid gemaakt?
Dwarsfluit	Hout en zilver (soms ook goud!)	Door over een gat heen te blazen, zoals bij een flesje. De lucht gaat trillen doordat op een scherpe rand wordt geblazen. Een deel gaat in de fluit en een deel over de fluit heen.
Hobo	Hout, zilver en een rietje	Een hobo heeft een rietje van twee stukjes bamboe. De rietjes gaan trillen, daardoor ontstaat het geluid.
Fagot	Hout, zilver en een rietje	Een fagot heeft een rietje van twee stukjes bamboe. De rietjes gaan trillen, daardoor ontstaat het geluid.
Klarinet	Hout, zilver en een rietje	Een klarinet heeft een rietje van één stukje bamboe. Het rietje gaan trillen, daardoor ontstaat het geluid.
Hoorn	koper	Een hoorn heeft een mondstuk, waar je je lippen tegenaan perst en lucht erdoorheen blaast, zodat je lippen gaan trillen.
Trompet	Koper	Een trompet heeft een mondstuk, waar je je lippen tegenaan perst en lucht erdoorheen blaast, zodat je lippen gaan trillen.
Trombone	Koper	Een trombone heeft een mondstuk, waar je je lippen tegenaan perst en lucht erdoorheen blaast, zodat je lippen gaan trillen.
Tuba	Koper	Een tuba heeft een mondstuk, waar je je lippen tegenaan perst en lucht erdoorheen blaast, zodat je lippen gaan trillen.
Viool	Hout, snaren van nylon en een stok met paardenhaar.	Je kunt met een strijkstok over de snaren strijken, zodat deze gaan trillen. Je kunt ook aan de snaren plukken (tokkelen, zoals bij een gitaar) dan maken ze ook geluid.
altviool	idem	idem
cello	idem	idem
contrabas	idem	idem
Pauken	Koperen ketels met een kunststof vel (soms ook van leer) en houten stokken met stoffen ballen erop.	Je slaat met de stokken op het vel, zodat het gaat trillen en geluid maakt.
Harp	Hout met gouden laagje (vergulde) en nylon snaren.	Je kunt aan de snaren plukken, zodat ze gaan trillen en geluid maken.

2. Er is materiaal in de klas, waarmee je een muziekinstrument kunt gaan maken. Bekijk het materiaal en bedenk op welke manier je hiermee geluid kunt maken.

Materiaal:	Hoe kun je er geluid mee maken?
Bv. Wc-rol, papier en rijst	Door de wc-rol te vullen met rijst, af te dekken met papier en te schudden.
Bv. flessendopjes	Je kunt met een stok op de flessendopjes slaan of deze op een stok timmeren en ermee schudden.
Bv. Papier	Je kunt ermee scheuren, oprollen en ermee op een vel papier slaan of dubbelvouwen en op blazen.
Etc.	